magis dantur negatiue q̃ affirmatiue.

Ad iij. dd. q̃ fic dictũ eſt p̃cepta decalogi ponunt ĩ lege ſicut prima principia que ſtati debent eſſe omnib̃ nota. et ido p̃cepta decalogi debuerũt eſſe principaliter de actib̃ iuſticie in quib̃ manifeſte videt eſſe rõ debiti. nõ aũt de actib̃ fortitudinis. quia ñ ita manifeſte videt eſſe dbitũ q̃ aliqs mortis picla ñ reformidẑ.

d ij. ſic pcedit. vt q̃ mouementer tradant p̃cepta in lege diuina de ptibus fortitudinis. ſicut enĩ paciencia et pſeuerancia ſunt ptes fortitudinis ita et magnificẽcia et magnanimitas ſiue fiducia vt ex ſ̃ dictis patet. ſ̃ de paciẽcia inuenũtur aliqua p̃cepta tradita in lege diuina. ſimiliter etiã et de pſeuerancia. ſ̃ pari rõe de magnificẽcia et magnanimitate aliqua p̃cepta tradi dbuerũt

Ꝓ. paciencia ẽ virt̃ maxĩe neceſſaria cum ſit cuſtos aliaꝝ virtutũ. vt ꝗ̃g̃ dic̃. ſed de alijs vicijs dant̃ abſolute p̃cepta. nõ ergo de paciẽcia fuerũt danda precepta que intelligunt̃ ſolũ ſm p̃paracõem animi. vt aug̃ dic̃ in li. de ſermõe dñi in mõte. Ꝓ. paciẽcia et pſeuerancia ſunt ptes fortitudinis vt dictũ eſt. ſ̃ de fortitudĩe non dant̃ p̃cepta affirmatiã. ſed ſolum negatiã. vt ſ̃ habitũ eſt. ſ̃ etiam neq̃ de pacia et pſeuerãcia fuerũt danda p̃cepta affirmatiã ſed ſolũ negatiua.

Sẑ ꝗtrariũ habet̃ ex tradicõe ſacre ſcripture. Rñ. dd. q̃ lex diuina pfecte informat hoĩes de hijs que ſunt neceſſaria ad recte viuẽdũ. indiget aũt hõ ad recte viuendũ nõ ſolũ virtutibus p̃cipalib̃ ſ̃ etiã virtutib̃ ſcdarijs et adiunctis. et iõ in lege diuina ſic dant̃ ꝗmunia precepta de actib̃ ſcdariaꝝ virtutũ et adiũctaꝝ.

Ad i. ſ̃. dd. q̃ magnificẽcia et magnanimitas nõ ptinẽt ad genus fortitudinis niſi ſm quãdam magnitudĩs excellenciã q̃ circa ꝓ̃ꝝ materiã ꝗſiderãt. ea aũt que ptinẽt ad excellenciã magis cadũt ſub cõſilijs pfectõis q̃ ſub p̃ceptis neceſſitatis et ideo de magnificẽcia et magnanimitate nõ fuerũt danda precepta ſ̃ magis cõſilia. afflictões aũt et laboꝛes p̃ſentis vite ptinẽt ad paciam et pſeuerãciã ñ rõe alicuĩ magnitudĩs in eis ꝗſiderate ſed rõne ipius generis. et ideo de paciẽcia q̃ pſeuerãcia fuerũt dãda precepta. Ad ii. dd. q̃ ſic ſupradictum eſt p̃cepta affirmatiã et ſi ſemp obligẽt. non tamen obligant ad ſemp ſ̃ p loco et tempe. et ideo ſicut p̃cepta affirmatiã que de paciencia dant̃ ſunt accipiẽda ſm p̃paracõẽ animi vt ſẑ homo ſit parat̃ ea adimplere cum opus fuerit. ita etiã et p̃cepta paciencie.

Ad iij. dd. q̃ fortitudo ſm q̃ diſtiguitur a pacia et pſeuerancia eſt circa maxima picula in quib̃ ẽ caucĩ agendũ. neq̃ oportet aliquid determinari in pticulari quid ſit faciendũ. ſ̃ pacia et pſeuerancia ſunt circa minoꝛes afflictões et laboꝛes. et ideo magis ſine picule põt in eis dterminari quid ſit agendũ maxĩe ĩ vniuerſali.

Conſequenter ꝗſiderandũ eſt de tp̃ãcia. Et primo quidẽ de ip̃a temp̃ãcia. Scdo de ptib̃ eius. Tercõ de p̃cep tis ip̃ius. Circa tp̃anciam aũt primo ꝗſiderare oportet de ip̃a tp̃ancia. Secũdo de vicijs oppoſitis. Circa primũ querunt̃. viij. Primo vtꝝ tp̃ancia ſit virtus. Secũdo vtꝝ ſit virtus ſpecialis. Tercõ vtꝝ ſit ſolũ circa ꝗcupiãs et delectacões. Quarto vtꝝ ſit ſolũ circa delectacões tact̃. Quinto vtꝝ ſit dlectacões guſtus inq̃tũ eſt guſt̃. vel ſolum inq̃tum eſt tact̃ quidã Sexto que ſit regula tempancie. Septimo vtꝝ ſit virtus cardialis ſeu p̃cipalis Octauo vtꝝ ſit potiſſima virtutũ.

d. i. ſic pcedit̃. vt q̃ tp̃ancia non ſit virt̃. nulla enĩ virt̃ repugnat inclinacõi naĉe. eo q̃ ĩ nobis eſt naturalis aptitudo ad virtutẽ vt dicit̃ in ij etb̃. ſed tempancia retrahit a delectacõibus ad quas naĉa inclinat vt dr in ij. etb̃ ergo tempancia nõ eſt virt̃. Ꝓ. virtutes ſunt ꝗnexe adiuicẽ ut ſupra habitũ ẽ ſed aliqui habẽt tp̃anciã qui ñ hãt alias virtutes. mlti enĩ inueniunt̃ tp̃ati qui ſunt auari vel timidi. ſ̃ tempancia nõ eſt virtus. Ꝓ. cuilibet virtuti reſpõdet aliqd donũ vt ex ſ̃ dictis pẑ ſ̃ tp̃ãcie nõ vt̃ aliqd donũ reſpondere. quia iã in ſupioꝛib̃ dona alia ſunt alijs virtutib̃ attributa. ergo tempancia nõ eſt virt̃. Sẑ ꝗtra ẽ qd aug̃ dic̃ in vj. muſice. ea eſt virt̃ que tp̃ancia noiat̃. Rñ. dd. q̃ ſicut ſ̃ dictũ eſt de rõe virtutis eſt vt inclinet hoĩem ad bonũ. bonũ aũt hoĩs eſt ſm rõem eſſe vt dyon. dic̃ in iiij. ca. de di. no. et ido virtus hũana eſt que inclinat ad id qd ẽ ſm rõem. maxĩe aũt ad hoc inclinat tp̃ancia. nam in eĩ noĩe importat q̃dã moderacio ſeu tempies q̃ rõ facit. et ideo tp̃ancia ẽ virtus. Ad i. ergo dd. q̃ naĉa inclinat in id qd eſt ꝗueniẽs vnicuiq̃. vnde homo naturaliter appetit delectacõem ſibi conueniente. q̃ omnis homo inq̃tum huiõi eſt rõnalis. ꝗſequens eſt q̃ delectacões ſunt homini ꝗueniẽtes que ſunt ſm rõẽ et ab hijs ñ retrahit tp̃ancia ſed potius ab hijs que ſunt ꝗtra rõem. vñ patet q̃ tp̃ancia nõ ꝗtrariat̃ ĩclinacõi naĉe hũane

sed ouenit cū ea·otrariatur tñ inclinacōi
nature bestialis nō subiecte rōi· Ad ij·
dd·q; tempancia ſm q; pfecte habet rez
vtutis nō est sine prudēcia qua carēt qui-
cūqz vicōsi·et ideo illi qui carēt alijs vtu-
tibus virijs oppositis subditi nō habent
tempanciā que est vtus·sed opanē actus
tēpacie ex quadā natali disposicōe put
virtutes quedā impfecte sunt hominibus
naēales vt supra dictū est·vel p cōsuetu-
dinē acquisitā que sine prudencia nō ha-
bet pfectōem rōnis vt supra dictum est·
Ad iij·dd·q; tpācie etiā respōdet aliqd
donū sez timozis quo aliquis refrenaē a
delectacōibus carnis ſm illud ps·cōfi-
ge timore tuo carnes meas·donū aūt ti-
mozis principaliter quidē respicit deum
cuiz offensam vitat ⁊ ſm hoc correspōdet
vtuti spei vt ſ dictū est· secdario aūt pōt
respicere quecunqz aliquis refugit ad vi-
tandā dei offēsam·maxie aūt hō idiget ti
more diuino ad fugiendū ea que maxie
alliciūt circa que est tpancia ⁊ iō tpancie
etiā respōdet donū timozis

d·ij·sic pcedit·vt q; tpancia non
sit spēalis virtus·dic enī aug·m
li·de mozibz eccie·q; ad tpanciā
ptinet deo se integre incozruptūqz suare
sed hoc ouenit omni virtuti·go tpancia
est virtz generalis· Ad·ambz·dic m·j·
de offi·q; in tpancia maxie trāquillitas
animi spectaē et queritē·sed hoc ptiet ad
omunē virtutē·go tpancia est virtz gene
ralis· Ad·tullizz dic m·j·de·offi· q; de-
coꝛum ab honesto nequit separi· et q; in-
sta oia decora sunt·sz decoꝛ ꝓpe osideraē
in tpancia vt ibidē dz·go tpancia nō est
spēalis virtz· Sz otra est·q; pbs m ij·
et iiij etb·ponit eā spēalē virtutē· Rñ
dd·q; ſm osuetudinē hūane locucōis ali
qua noia omunia restringunē ad ea que
sunt pcipua inter illa que sub tali omuni
tate otinenē·sic nomē vrbis accipiē antho
nomatice p roma·sic ergo nomē tpancie
dupliciter accipi pōt·vno ſm omunitatē
sue significacōis·sic tpancia nō est virtus
spēalis sed generalis qz nomē tpancie si-
gnificat quādam temperiē idest modera
cōem quā rō ponit in hūanis opacōibus
et passionibz qd est omune in omni vtu-
te mozali·differt tñ in rōe tpancia a foz
titudine etiā ſm qd vtrūqz sumit vt virtz
omunis nam tpācia retrahit ab hijs que
ꝛtra rōem appetitū alliciūt·fozitudo au
tem impellit ad ea sustinēda vel aggredi
enda ꝓpter que homo refugit bonū ra-
cionis·si vero osideraē anthonomatice tē
pancia ſm q; refrenat appetitū ab hijs q
maxie alliciūt appetitū hominis sic ē spēa
lis virtus vtpote habēs spēalē materiam
sicut et fortitudo· Ad·j·go dd·q; appe
titus hōis maxie corrūpit p ea quibz alli
at homo ad recedēdū a regula rōis et le-
gis diuine·et ideo sicut ipm tpancie no-
men pōt dupliter sumi·vno omuniter·alio
mō excellenter·ita et integritas q; tpan
cie augz attribuit· Ad·ij·dd·q; ea cir-
ca que est tpancia maxie possunt animū
inquietare ꝓpter hoc q; sunt homini essen-
cialia vt infra dicet·⁊ ideo tranquillitas
animi p quādā excellenciā attribuit tem-
pancie q; uis omuniter ouenat omnibus
vtutibz· Ad iij·dd·q; q; uis pulchritu-
do cōueniat cuilibet virtuti·excellēter tñ
attribuit tpācie duplici rōe·pmo quidē ſm
omunē rez tēpancie ad q; ptinet q dā mo
derata et ouenies ꝓporcō in qua cōsistit
rō pulcritudīs vt patz p opom·iiij·ca·de
di·no·alio quia ea a quibz refrenat tpā
cia sunt infima in hoīe ouenieēcia sibi ſm
naēam bestialē vt infra dicet ⁊ ido ex eis
maxie natz est homo deturpari· et p cō-
sequēs pulcritudo maxie attribuit tpācie
que pcipue turpitudinē hōis tollit·et ex
eadē rōe honestū maxie attribuit tpācie·
dic enī psido·in li·etb·honestus dicit qui
nil habz turpitudinis·nā honestas dicit
quasi honozis statz qui maxie osiderat i
tpancia que repellit vicia maxime obpro
briosa vt infra dicet·

d·iij·sic pcedit·vt q; tpancia nō
sit solū circa ocupias et delectacio
nes·dic enī tullizz in sua rheto·q;
tpancia est rōis in libidinē atqz in alios
nō rectos impetus animi firma et mode
rata dominacō·sz impetus animi dicunē
omnes aīe passiones·go videt q; tpancia
nō sit solū circa ocupiscencias et delecta
cōes· Ad·vtus est circa difficile et bonū
sz difficilizz videt esse tpare timorē maxie
circa picula mortis q; moderari ocupias
et delectacōes que ꝓpter dolores et pi-
cula mortis otēnunē·vt aug·dic i li·lxxxiij
q·go videt q; tpancie virtz nō sit pcipue
circa ocupias et delectacōes· Ad·ad tē
pancia ptinet moderacōis gracia·vt am-
brosizz·dic m·j·de offi·et dic tullizz·m·j·
de offi·q; ad tpanciā ptinet oīs sedacio
pturbacōnū animi et rez modz·oportet
aūt modū ponere nō solū in ocupiscēcijs
et delectacōibz sz etiā in exteriozibz acti
bus et in quibuscūqz exteriozibz·go tpan
cia nō est solum circa ocupias et delecta-
cōes· Sz otra est q; psid·dic m li· etb·
q; tpancia ē qua libido ocupiaqz refrenaē
Rñ dd·q; sicut supra dictū ē·ad virtu
tē mozalē ptiet oseruacō boni rōis cōtra
passiones rōi repugnātes·motus autem

passionū anime ē duplex vt s̄ dictū est cū de passionib⁹ ageret·vn⁹ quidē ſm q̄ appetit⁹ sensitiū ꝓsequit sensibilia ⁊ corpalia sua bona·alius aūt ſm q̄ refugit sensibilia et corpalia mala·prim⁹ aūt motus appetit⁹ sensitiui p̄cipue repugnat racōi p̄ imoderanciā·nam bona sensibilia ⁊ corpalia ſm suā spēm desiderata n̄ repugnāt rōi ſz magis seruiūt ei sic īstrumēta quib⁹ rō vtit ad ꝓsecucōēz ꝓpij finis·repugnāt aūt ei p̄cipue ſm q̄ appetit⁹ sensitiū in ea tendit nō ſm modū rōis·et ideo ad virtutem moralē ꝑtinet ꝓpe huiōi passiones moderari que importat ꝓsecucōem boni·motus aūt appetitus sensitiui refugientis mala sensibilia precipue detraria ē rōi·non quidē ſm suā īmoderāciā ſz maxie ſm suū effectū put ſz aliquis refugiendo mala sensibilia et corpalia que interdū decomitanē bonū rōis et p̄ desequens discedit ab ipso bono rōis·et ideo ad virtutē moralem pertinet in huiōi firmitatē prestare i bono rōis·sic ergo virt⁹ fortitudinis de cuius rōe est firmitatē p̄stare p̄cipue consistit circa passionē ꝑtinentē ad fugā corpalium malorū ſz circa timorē ex desequēti aūt circa audaciā que aggredit terribilia sub specie alic⁹ boni·ita etiā tpancia circa que importat moderacōem q̄ꝝdam precipue desistit circa passiones tendētes in bona sensibilia ſz circa delectacōem·ex desequēti aūt circa tristicias q̄ detingunt ex abundāciā taliū delectacōm nam sic audacia p̄suꝑponit terribilia ita etiā tristicia talis pueniṭ ex abundancia p̄dictaꝝ delectacōm· Ad·j·g° dd·q̄ sicut s̄ dictū est cum de passionib⁹ agere tur·passiones que ꝑtinent ad fugā mali p̄suꝑponūt passiones que ꝑtinēt ad ꝓsecucōem boni·et passiōes irascibilis p̄suꝑponūt passiones decupiscibilis·et sic tpācia dum directe modificat passiones decupiscibilis tendētes in bonū p̄ quādam cōsequēciam modificat omnes alias passiones inq̄tum ad moderanciā primoꝝ passionū sequit moderācia posterioꝝ·qui enī īmoderate decupiscit desequēs est vt moderate speret et moderate tristet de abundancia decupiscibiliū· Ad ij·dd·q̄ decupiscencia importat impetū quēdam appetitus in delectabile qui nō indiget refrenacōe qd ꝑtinet ad tpanciā·ſz timor importat retractōem quādam animi ab aliquib⁹ malis detra q̄ indiget homo animi firmitate q̄ p̄stat fortitudo·et ideo tpācia ꝓpe est circa decupiscencias· fortitudo circa timores· Ad iij·dd·q̄ exteriores actus precedūt ab interioribus aīe passionibus et ideo moderacō eoꝝ depēdet a moderacōe exterioꝝ actuū īterioꝝ passiōum

d·iij·sic ꝓcedit·vt q̄ tpancia nō solum sit circa decupiscēcias et delectacōes tactus·dicit enī aug⁹· in li·de moribus eccie·q̄ munus tpancie est in choercēdis sedādisq̄ cupiditatib⁹ quibus inhiam⁹ in ea que nos auertunt a legib⁹ dei et a fructu bonitatis eius·et post pauca subdit·q̄ officiū tpancie est detemnere oēs corpales illecebras laudē q̄ ꝓpl'arē·sed nō solum cupiditates delectacōz tact⁹ auertūt nos a legibus dei·ſz etiā decupiscēcie delectacōm alioꝝ sensuū q̄ etiā ꝑtinēt ad illecebras corpales·et sil'r cupiditates diuiciaꝝ vl' etiā mūdane gl'e vnde dr·j·ad thi·vl·q̄ radix omniū malorū est cupiditas·g° tpancia nō est solū circa decupiscēcias delectacōm tactus· Ꝓ·phs dicit in iiij ethi·q̄ ille qui ē puis dignus et hiis dignificat scip̄m est tempatus·nō aūt magnanimus·sed honores pui vel magni de quib⁹ ibi loquit nō sunt delectabiles ſm tactū sed ſm apprehēsionem animalē·g° tpancia nō est solū circa decupiscēcias delectacōm tact⁹· Ꝓ·ea que sunt vni⁹ generis videnē eadē racōe ꝑtinere ad materiam alicui⁹ vtutis·sed omnes delectacōes sensuū videnē eē vni⁹ generis·ergo pari rōe ꝑtinēt ad materiā tpancie· Ꝓ·delectacōes spūales sunt maiores q̄ corpales vt s̄ habitū ē cū de passionib⁹ agerē·sed q̄nꝝ ꝓpter decupiscēcias delectacōm spūalium aliqui discedūt a legib⁹ dei et a statu vtutis·sic ꝓpter curiositatē sciencie vn̄ et primo homini diabolus sciēciā ꝓmisit gn̄·ij·dicēs·eritis sicut dij sciētes bonū et malū·g° nō solum est tpancia circa delectacōes tactus· Ꝓ·si delectacōes tact⁹ essent ꝓpa materia tpācie oporteret q̄ circa omnes delectacōes tact⁹ tpancia esset·nō aūt est circa omnes puta circa eas que sunt in ludis·g° delectacōes tact⁹ nō sunt ꝓpa materia tpācie

Sz detra est qd phs dic in iij·ethi·q̄ tēpancia ꝓpe est circa decupiscēcias et delectacōes tact⁹· Rn̄ dd·q̄ sicut dictū est ita ē tpancia circa decupias et delectacōes sicut fortitudo ē circa timores et audacias·fortitudo aūt est circa timores et audacias respectu maxīoꝝ malorū quibus ipa natura extinguit que sunt picula mortis·vnde similiter tpancia oportet q̄ sit circa decupiscēcias maximaꝝ delectacōm et quia delectacō desequit opacōem naturalem·tanto alique delectacōes sunt vehemeciores q̄nto desequuntur opaciones magis naturales·maxīe aūt naturales aīalib⁹ sunt opacōnes quib⁹ deseruat natura indiuidui p̄ cibum et potū·et nat̄a specie

per cōiunctionē maris et femine. et ideo circa delectacōes ciborꝫ et potuū. et circa delectaciones venereorꝫ est ꝓpe tpancia. huiōi aūt delectacōes ꝛsequunt̃ sensum tactꝰ vñ reliquit̃ q; tpancia sit circa delectacōes tactꝰ Ad. j. g° dd. q; augꝰ ibi videt̃ accipe tpantiā nō ſm q; est specialis virtus habēs determinatā materiā seo ſm q; ad eam ptinet moderacō rōis in quacūqꝫ materia que ptinet ad generalem ꝛdicōem virtutis q;uis etiā dici possit q; ille qui pōt refrenare maximas dlectacōes multo etiā magis pōt refrenare minores delectacōes et ideo ad tpanciam principaliter quidē et ꝓpe ptinet moderari ꝛcupiscēcias delectacōm tactꝰ secūdario aūt alias ꝛcupiscēcias. Ad ij. dd q; pbs ibi refert nomē tpancie ad moderacōem exteriorꝫ rerꝫ. dum ſcꝫ aliquis tendit in aliqua sibi ꝛmensurata nō aūt ꝓut refertur ad moderacōem affectionū aie q̄ ptiet ad virtutē tpancie. Ad iij. dd. q; delectacōes aliorꝫ sensuū aliter se hnt in hominib⁹ et aliter in alijs aīalibus. in alijs enī aīalib⁹ ex alijs sensib⁹ nō causantur delectacōes nisi in ordine ad sensibilia tactus. sicut leo delectat̃ videns cervum vel audiens vocē eius ꝓpter cibū. hō aūt delectat̃ ſm alios sensus ñ solū ꝓpter hoc ſꝫ etiā ꝓpter ꝛueniencia sensibiliū. et sic circa delectacōes aliorꝫ sensuū inq̄tuū referunt̃ ad delectacōes tactꝰ est tpancia nō principaliter sed ex ꝛsequēti. inquātum aūt sensibilia aliorꝫ sensuū sunt delectabilia ꝓpter sui ꝛueniencia sicut cū delectat̃ homo in sono bene armonisato. ista delectacō nō ptinet ad ꝛseruacōem naē vñ nō habēt huiōi passiones illam principaliter vt circa eas anthonomastice tpancia dicatur. Ad iiij. dd. q; delectacōes spūales et si ſm suā naēam sint maiores dlectacīob⁹ corpalib⁹ tñ nō ita ꝓcipiunt̃ sensu. et p ꝛsequēs nō ita vehemēter afficiunt appetitū ꝛtra cuiꝰ impetū bonū rationis ꝛseruat̃ per moralē virtutē. vel dd q; delectacōes spūales p se loquēdo sunt ſm rōem vñ nō sunt refrenande nisi p accidens. inq̄tum ſcꝫ vna delectacō spūalis retrahit ab alia pociori et magis debita.

Ad. v. dd. q; non omnes delectacōes tactꝰ ptinēt ad nature ꝛseruacōem. et iō non oportet q; circa oēs delectacōes tactus sit tpancia.

d. v. sic ꝓcedit̃. vt q; circa ꝓpas dlectacōes gustꝰ sit tpancia. delectacōes enī gustꝰ sunt ī cibis ⁊ potib⁹ qui magis sunt necessarij ad hoīs vitam q̄ delectacōes venereorꝫ que ptinēt ad tactū. sed ſm ꝓdicta tpancia est circa delectacōes eorꝫ que sunt necessaria ad vitam hoīs. g° tēperācia est magis circa ꝓpas delectacōes gustꝰ q; circa ꝓpas delectacōes tactus. ſꝯ. tpancia est circa passiones magis q; circa virtutes ipas. ſꝫ sicut dicit̃ in ij. de aīa. tactꝰ videt̃ esse sensus alimēti quātū ad ipam substanciā alimenti. sapor aūt qui est ꝓprie obiectum gustus est sicut delectamētū alimētorū. ergo tpancia magis est circa gustū q; circa tactū. ſꝯ. sicut dr in viij. etb. circa eadem sunt tpancia et intpancia. ꝛtinēcia et intinēcia. pseuerācia et mollicies. ad quā ptinēt delicie. sed ad delicias videt̃ ptinere delectacō que est in saporib⁹ qui ptinent ad gustū. g° tpancia est circa delectacōes ꝓpas gustꝰ Sꝫ ꝛtra est q; pbs dicit q; tpancia et intpancia vident̃ gustu parū vel nihil vti. Rñ° dd. q; sicut dictū est tempancia ꝛsistit circa pcipuas delectacōes que maxīe ptinēt ad ꝛseruacōem humane vite. vel in specie vel in īdiuiduo. in quibus ꝛsideratur aliquid principaliter aliquid aūt ſcdario. principaliter quidē ipe vsus rei necessarie. puta vel femine que ē necessaria ad ꝛseruacōem spēi vel cibi vel potꝰ que sunt necessaria ad cōseruacōem indiuidui. et ipe vsus necessariorum hoīs habet quandā essencialē delectacōem adiunctā. ſcdario aūt cōsideratur circa vtūqꝫ vsum aliquid qd facit ad hoc q; vsus sit magis delectabilis sicut pulcritudo et ornatꝰ femine. et sapor delectabilis in cibo et etiā odor et ideo pricipaliter tpancia est circa delectacōem tactꝰ que per se ꝛsequit̃ ipm vsum necessariarꝫ rerū quarꝫ oīs vsus est in tangendo. circa delectacōes aūt vel gustꝰ vel olefactꝰ vel visus est tpancia et intpancia ſcdario inq̄tum sensibilia horꝫ sensuū ꝛferūt ad delectabilem vsum rerꝫ necessariarꝫ qui ptiēt ad tactū. qr tā gustꝰ ꝓpinquior ē tactui q̄ alij sensus ideo tpancia magis est circa gustum q; circa alios sensus. Ad. j. ergo dd. q; etiā ipe vsus ciborꝫ et delectacio essencialiter ipm ꝛsequēs ad tactū pertinet vt pbs dic in ij de aīa. q; tactus est sensus alimēti. nutrimur enī calido et frigido humido et sicco. sed ad gustū ptiet discrecō saporꝫ qui cōferūt ad delectacionem alimenti inq̄tum sunt signa ꝛueniētis nutrimenti. Ad ij. dd. q; delectacō saporis est quasi supueniēs. ſꝫ delectacio tactus per se ꝛsequit̃ vsum cibi et potus.

Ad iij. dd. q; delicie principaliter quidem cōsistūt in ipa substācia alimenti. ſꝫ ſcdario in exquisito sapore et ꝓparacōe ciborum.

d·vj·sic ꝓcedit·vl q̃ regula tem=
pancie no sit sumenda ſm necesſi=
tatē pzesentis vite· ſupius enī nō
regulat ab mferiozi sed tpancia cū sit vir
tus aīe est supioz q̃ necessitas cozpalis·
g° regula tpancie non debet sumi ꝑm ne=
cessitatē cozpalē ꝓ·quicūqz excedit re
gulā peccat·si g° necessitas cozpalis esset
regla tpācie q̃cūqz aliqua dlectacōe vtere
tur ꝗ necessitatē natē que valde modicis
dtenta ē peccaret dtra tpanciā qd̄ videt
esse īdueniens· ꝓ·nullz attingēs regu
lā peccat·si g° necessitas cozpalis esset re
gula tpancie quicūqz vteret aliqua dele=
tacōe ꝓpter necesſitatem cozpalem puta
ꝓpter sanitatē nō esset immunis a pecca=
to hoc aūt videt falsum·g° necessitas coz
palis nō ē regla tpancie· Sz dtra est q
augz dic m li·de mozib̄z eccie·habet vir
tpans m rebz huiz vite reglam vtroqz te
stamēto firmatā vt eoz nil diligat·nil ꝑ
se appetēdū putet ſz ad vite huiz atqz of=
ficion necessitatem q̃tum satis ē vsurpat
vtentis modestia·nō amantis affectū·
Bñ° dd·q̃ sic ex supza dictis patz bonum
virtutis mozalis pcipue dsistit in ozdine
rōis·nā bonū hois ē ſm rōez esse vt dpo·
dic m iiij·ca·de·di·no·pcipuz aūt ozdo
rōis dsistit in h° q̃ aliqua i finē ozdinat·
et ex hoc ozdie maxīe dsistit bonū rōis·
nā bonū habet rōez finis et ipe finis ē re
gla eoz q̃ sunt ad finē·oīa aūt delectabi
lia q̃ in vsum hois venīūt ozdiant ad ali=
quā huiz vite necessitatē sic ad finē·et iō
tpancia accipit necessitatē hz vite sic re=
gulā delectabiliū quibz vtit vt ſcz tñ eis
vtat q̃tū necessitas huiz vite requirit·
Ad·j·g° dd·q̃ sic dictū ē necessitas huiz
vite habet rōez regle mq̃tū est finis· cō=
siderandū ē aūt q̃ q̃ñz aliz ē finis opan=
tis et aliz finis opis·sic pz q̃ edificacōis
finis ē domz·ſz edificatozis finis q̃ñz est
lucr·sic g° tpancie ipiz finis et regla est
beatitudo·ſz eiz rei qua vtit finis et regla
est necessitas hūane vite ifra q̃ ē id q̃ m
vsum vite venit· Ad·ij·dd· necessitas
hūane vite·pōt attendi dupl̄r· vno° ſm
q̃ dz necessariū illd̄ sine quo res nullo mō
pōt esse·sic cibz ē necessariz aīali·alio° ſm
q̃ dz necessariū illud sine quo res nō pōt
dueniēter esse·tpancia aūt nō solū atten=
dit pziaz necessitatē ſz etiā sedam·vñ pbs
dic i·iij·etb·q̃ tpatz appetit delectabi=
lia ꝓpter sanitatē vel ꝓpter bonā hitudi=
nē·alia vero q̃ ad hoc non sunt necessaria
pñt dupl̄r se habere·quedā enī sunt ipe=
ditia sanitatis vl bone hitudis·et hijs tē
patus nullo° vtit·hoc enī esset pctm con
tra tpanciā·q̃dā vero sunt q̃ nō sunt hijs
ipedimēta·et hijs moderate vtit ꝑ loca
et tpe et dgruēcia eoz quibz dueniť·et iō
ibidē pbs dic q̃ tpatz appetit alia dele=
ctabilia q̃ scz ñ sunt necessaria ad sanitatē
vl ad bonā hitudinē nisi ipedimēta hijs
exñcia Ad·iij·dd·q̃ sic dictū ē tpancia
respicit necessitatē q̃tum ad dueniēciā vi
te·que quidē attēdit nō solū ꝑm dueniē=
tiā cozpis·ſz ſm dueniēciā exterioz reruz
puta diuiciaz et officioz et multomagis
ꝑm dueniēciā honestatis·et iō pbs ibidē
subdit q̃ī delectabilibz quibz tpatz vtit
nō solū dsiderat vt nō sunt īpeditia sani=
tatis ⁊ bene hitudis cozpalis ſz etiā vt ñ
sint ꝓter bonū id est dtra honestatē·et
q̃ nō sint supza substanciā id ē supza fa=
cultatē diuiciaz·et augz dic m li·de mozi
bus eccie·q̃ tpatz respicit nō solū neces=
sitatē huiz vite ſz etiā officioz
d vij·sic ꝓcedit·vl q̃ tpācia nō sit
vtz cardīalis bonū enī vtutis mo=
zalis a rōe dependet·ſz tpancia ē
circa ea que magis distāt a rōe scz circa d
lectacōes q̃ sunt nobis et brutis dmunes
vt dz m iij·etb·g° tpancia non videt esse
pcipalis vtz· ꝓ·q̃to aliquid ē magis
īpetuosum tāto difficilz videt eē ad re=
frenādū·ſz ira quā refrenat mansuetudo
vl eē īpetuosioz q̃ dcupīa q̃ refrenat tē
pancia·dz enī puer·xxvij·ira nō hz mīam
nec erūpēs furoz ⁊ īpetū dcitati spūs fer
re quis poterit·g° māsuetudo e pcipali
oz vtz q̃ tpancia ꝓ·spes ē pcipalioz
motz aīe q̃ desideriū seu dcupīa vt ꝗ ha=
bitū ē ſz hūilitas refrenat psumpcōz imo=
derate spei·g° hūilitas videt esse pcipa
lioz vtz q̃ tpancia q̃ refrenat dcupīaz·
Sz dtra ē q̃ ggz m ij mozz·pōit tpanciā ī
ter vtutes pcipales· Bñ° dd·q̃ sic ꝗ
dictū est vtz pcipalis seu cardinal dz q̃
pcipalz laudat ex aliquo eoz q̃ dmuni=
ter requirūt ad rōez vtutis·moderacō au
tē q̃ m cī vtute requirit pcipue laudabil
est ī delectacōibz tactz circa q̃ est tpācia
tū qz tles dlectacōes sūt magis nobis na
turales·⁊ iō difficilz ē ab eis abstiere ⁊
dcupias eaz refrēare·tū etiā qz eaz obie
cta magis sunt necessaria pñti vite vt ex
dcis pz ⁊ iō tpancia pōit vtz pcipal seu
cardīal Ad j·g° dd·q̃ tāto maioz ostē
dit agētis vtz q̃to m ea q̃ sunt magis di=
stācia pōt suā opacōez ondere ⁊ iō ex h°
ipo ondit maioz vtz rōis q̃ pōt etiā dcu=
piscēcias ⁊ dlectacōes maxīe distātes mo
derari vñ h° ꝓtiet ad pcipalitatē tpācie
Ad ij·dd·q̃ ipetz ire cāt ex quedā acci=
dēte puta ex aliqua lesiōe dtristāte·⁊ idō
cito trāsit q̃ iuis magnū īpetū hēat·ſz im=
petz dcupīe dlectabilū tactz ꝑedit ex
causa natali·vñ ⁊ diutnioz ⁊ dmūioz ⁊ iō
ad pcipalioz vtutē ꝓtiet ipm refrēare·

Ad·iij·dd·q; ea quoꝝ est spes sunt alciora hijs quoꝝ est ocupiscencia·⁊ ꝓpter hoc spes ponit passio principalis m irascibili·sed ea quoꝝ est ocupīa et delectacio tactus vehemēciꝰ mouet appetitū qz sunt magis naturalia·et ideo tpancia que ī hijs modū statuit est virtꝰ principalis·

d·viij·sic ꝓcedit·vt q; tpācia sit maxīa virtutū·dicit enī ambrosꝰ·m j·de offi·q; in tpancia maxīe hōesti cura decoris spectat osideracō et quiet·sed virtus laudabilis est inquantum est honesta et decora·g° tpancia est maxima virtutum ꝗ·maioris virtutis est opari id qd est difficilius·sed difficiliꝰ est refrenare cōcupiscēcias et delectaciones tactus q; rectificare actiones exteriores quoꝝ primū ptinet ad tpanciā· scdm ad iusticiā·g° tempancia est maiorꝰ virtꝰ q; iusticia· ꝗ·quāto aliquid est cōmunius tanto magis necessariū videt esse et melius sed fortitudo est circa picula mortis·que rariꝰ occurrūt q; delectabilia tactus que cottidie occurrūt·et sic vsus tēperancie est omunior q; fortitudinis ·g° tempācia est nobilior virtus q; fortitudo· Sz otra est q; pbs dicit m·j·rhe· q; maxime virtutes sunt que alijs maxīe sunt vtiles·et ꝓpter hoc fortes et iustos maxime honoramꝰ· Rn° dd·q; sic pbs dicit m·j·etb·bonū multitudinis diuiniꝰ est q; bonū vnius·et ideo quanta aliqua virtus magis ptinet ad bonū multitudinis tanto melior est·iusticia aūt et fortitudo magis ptinēt ad bonū mltitudinis quā tpancia·quia iusticia cōsistit in commutatōibꝰ que sunt ad alterū ·fortitudo aūt in piculis bellorꝝ que sustinent ꝓ salute omuni·tpancia aūt moderat solum ocupias et delectacōes eorꝝ que ptinent ad ipm hominē·vnde manifestum est q; iusticia et fortitudo sunt excellenciores virtutes q; tpancia·quibꝰ prudencia et virtutes theologice sunt poriores· Ad j·g° dd·q; honestas et decor maxime attribuunt tpancie nō ꝓpter principalitatē ꝓpij boni sed ꝓpter turpitudinem otrarij mali a quo retrahit·inquātum scz moderatur delectacōes que sunt nobis et brutis omunes· Ad·ij·dd·q; cū virtus sit circa difficile et bonū·dignitas virtutis magis attendit circa rōem boni in quo excedit iusticia q; sm rōem difficilis in quo excedit tpancia· Ad·iij·dd·q; illa cōmunitas qua aliquid ptinet ad multitudinē hominū magis facit ad excellenciā bonitatis quā illa que osiderat sm q; alicui id frequenter occurrit·in quaꝝ prima excedit fortitudo· in scda tempancia·vñ simpliciter fortitudo est poior licet quoad aliquid possit dici tpancia poior non solum fortitudine sed etiā iusticia·

Einde osideradū est de vicijs oppositis tempancie· Et circa hoc querunt iij· Orio vtꝝ insensibilitas sit peccatum· Secūdo vtꝝ intpancia sit viciū puerile· Tercō de opacōe intpancie ad timiditatē· Quarto vtꝝ viciū intpancie sit maxime obprobriosum·

d·j·sic ꝓcedit·vt q; insensibilitas nō sit viciū·dicunt enim insensibiles qui deficiūt circa delectacōes tactus sed in hijs penitꝰ deficere videt esse laudabile et virtuosum dr enī daniel x·in diebus illis ego daniel lugebā triū ebdomodaꝝ tps·panē desiderabilē non comedi·et caro et vinū n introierūt ī os meū·sed neqz vnguēto vnctꝰ sum·ergo ī sensibilitas nō est peccatū· ꝗ·bonum hominis est sm rōem esse sm opo·iij·ca de di·no·sed abstinere ab omnibus delectabilibus tactus maxime ꝓmouet hominē in bono rōis·dr enī daniel·j·q; puerij qui vtebant leguminibꝰ dedit deus scīaz et disciplinā in omni li· et sapīa·ergo insensibilitas que vniuersaliter repellit huiusmodi delectacōes nō est vicio sa· ꝗ· illud per qd maxime recedit a peccato n videt esse vicōsum·sed hoc est potissimū remediū abstinendi a peccato q; aliquis fugiat delectacōes q; ptinet ad insensibilitatē·dicit enī pbs m ij·etb·q; abiicientes delectacōem minus peccabimꝰ ergo insensibilitas nō est aliqd vicōsum· Sz otra nihil opponit virtuti nisi viciū· sed insensibilitas virtuti tpancie opponit·vtz per pbm in·ij·et iij·etb·g° insensibilitas est vicium· Rn° dd ·q; omne illud qd otrariat ordini naturali est vicōsum·nata aūt delectacōem apposuit opacōibus necessarijs ad vitā hominis·et ideo natalis ordo requirit ut hō intātum huiōi delectacōibꝰ vtat q;tum necessariū est saluti humane vel q;tū ad conseruacōem indiuidui·vel q;tum ad oseruacōem speciei·si quis ergo intantū delectacōem refugeret q; ptermitteret ea q̄ sunt necessaria ad oseruacōem nature peccaret quasi ordini naturali repugnās·⁊ hoc ptinet ad viciū insensibilitatis· Sciendū tn q; ab huiōi delectacōibꝰ osequētibꝰ huiōi opacōes q;z laudabile vel necessariū ē abstinere ꝓpter aliquē finē· sic ꝓpter sanitatē corpalem aliqui abstinēt a quibusdā delectacōibꝰ cibi et potꝰ et venereorꝝ·et etiā ꝓpter alicuiꝰ vicij erecucōez sicut atletas et milites necesse est a mltis dlectacōibꝰ